

FOAIA POPORULUI

Cea mai veche Foaie națională politică-poporală înființată la anul 1892

PREȚUL ABONAMENTULUI
Pe un an Lei 40.—
Pe jumătate de an Lei 20.—
Pe un pătrar de an Lei 10.—
Pentru America 2 dolari pe un an întreg

Redacția și Administrația:
Sibiu, str. Mitropoliei (Măcelarilor) No. 12
(lângă poșta)
Telefon Nr. 146.
Adresa telegrafică: „Foaia Poporului“

INSERTATE
se primesc la **BIROUL ADMINISTRAȚIEI**
Sibiu, str. Mitropoliei (Măcelarilor) No. 12
Prețul inseratelor:
Un șir petit **3 Lei** pentru fiecare publicare

† Andreiu Bârseanu (1858 — 1922)

A murit Sâmbătă 19 August, la 6 ore seara, în București. Încă în acea noapte, firul telegrafic ducea în toate părțile României întregite vestea tristă, că Andreiu Bârseanu, președintele „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ (Astra), directorul regional al învățământului din Sibiu, senatorul naționalist de Alba-Iulia, membrul Academiei Române și al mai multor instituții economice, financiare și culturale din toată țara, unul din bărbaii cei mai bine meritați și mai vrednici ai neamului, a încetat din viață în București, unde s'a dus înainte cu două săptămâni, să-și caute de sănătate.

Cei ce cunoșteau boala nemiloasă (de ficat), care-l chinuă de-un timp încoace, se așteptau la acest desnodământ fatal, dar nu credeau să vină atât de curând și atât de pe neașteptate. Eram obișnuiți să-l vedem la toate întrunirile noastre publice presidând, încât nu ne venia să credem, dacă știrea telegrafică dintâiu n'ar fi fost întărită de a doua, și în curând de a treia știre telegrafică.

Sub impresia morții

Atia sosită știrea telegrafică la „Asociațiune“ în Sibiu, ea a fost dată mai departe telefonic și telegrafic în toate părțile țării. S'au avizat cele 100 de despărțăminte ale „Asociațiunii“, că venerabilul lor președinte nu mai este între cei vii și că, dacă țin să-l mai vadă odată, să vină la înmormântare. Au fost înștiințate toate așezămintele noastre culturale mai de seamă din țară despre moartea lui (Academia Română, Universitatea din Cluj, Societatea pentru fond de teatru român din Brașov, Societatea geografică română, Liga Culturală, Casele Naționale din București, toate episcopiile românești din Ardeal, Banat și Crișana, comandamentul corpului 7 de armată, corpurile legiuitoare ș. a. Membrii comitetului central al „Asociațiunii“ încă Duminecă s'au întrunit în ședință extraordinară, sub prezidenția I. P. S. S. Mitropolitul Bălan, luând măsurile trebuincioase în vederea înmormântării.

Din viața lui

Născut în 17 Octomvrie 1858 din o familie preotească română din Dârștele Brașovului, el a învățat carte românească

la Brașov și carte nemțească la Viena și München. Din 1881 până la 1886 a fost profesor provizor la liceul din Brașov. În 1886 a fost calificat de consistorul arhiepiscopal din Sibiu ca profesor de limba română, istorie și geografie și numit pentru catedrele acestor studii la școala comercială din Brașov. În această calitate a făcut nespus de mult bine, îndrumând

† Andreiu Bârseanu

într'un spirit românesc și creștinesc sănătos miile de elevi ce se perândau la aceste școli.

Chiar dacă n'a avut diplomă de profesor în regulă ca alții mai tineri decât el, a făcut, cu toate acestea, mai bună ispravă ca alții cu diplomă. Era cinstit și prețuit negrăit de mult nu numai de elevi, cari și-l amintiau cu recunoștință mai târziu la universitate, și în viață, ci și de colegii mai tineri, „diplomați“ și mulți dintre ei „cârcotași“, oameni cari își băteau joc de ramoliții bătrâni. De el nu și-a putut bate joc nimeni. Era imun împotriva criticelor și zeflemelelor, prin munca și știința lui exemplară, precum și prin viața lui cinstită, de un idealism strălucitor.

Elevii îndeosebi îi păstrează o amintire recunoscătoare, fiindcă n'au avut la școlile din Brașov un părinte și povătuitor mai luminat și mai binevoitor decât el. Fără să întrebuințeze mijloacele aspre ale altor profesori, el știa să afle din conversații neașteptate ce le angajă cu elevii săi afară de școală, fiecare cât și cum știe și, în urmăre, de ce este vrednic sau nevrednic.

De aceea îl cinstiau, îl iubiău și pentru lumea asta nu s'ar fi întâmplat să vină nepregătiți la lecțiile lui. Pentru meritele lui dascălești a ajuns conector al școalelor centrale române din Brașov în anii 1889—1891, iar în 1891—1893 conducător al școlii comerciale de acolo.

Activitatea literară, științifică și socială

Activitatea lui binecuvântată nu s'a mărginit numai la cei patru pereți ai școlii, ci în curând a început să se reverse binefăcătoare asupra întregii societăți românești. Ca director al despărțământului Brașov al „Asociațiunii“, a dezvoltat o activitate-model: prin conferințele frumoase și folositoare ce le ținea la sate, prin serbările ce le organiza, luând la asemenea ocazii și fotografii interesante privitoare la etnografia poporului nostru, pe care le trimitea muzeului central al „Asociațiunii“, mai departe prin bibliotecile ambulante care, sub conducerea lui, s'au introdus mai întâiu în acest despărțământ, aducând roadele dorite.

Dar el a dezvoltat și o însemnată activitate literară și științifică. Poet cu unele inspirații frumoase, de numele lui se leagă câteva poezii ce vor trăi totdeauna cum sunt „Imnul Unirii“, reprodus în altă parte a foii noastre, „Imnul Astei“, „Un falnic glas“ ș. a. Ca student universitar a reeditat și completat: Geografia și istoria evului vechiu, mediu și modern de Dr. I. G. Meșotă, fostul director al școalelor din Brașov, pentru care răposatul avea un cult deosebit.

În 1885, în colaborare cu Dr. I. U. Iarnik profesor universitar în Praga, marele filoromân, a ales din miile de cântece populare culese de venerabilul profesor și canonic din Blaj Ion Micu Moldovanu, mai târziu președinte al „Asociațiunii“ și membru al Academiei Române și el, acele minunate „Doine și strigături din Ardeal“ care, alături de poeziile populare culese de Vasile Alecsandri, sunt cea mai frumoasă culegere de poezii populare românești, storcând nu numai admirația terii, dar și a lumii întregi pentru autorii culegerii, iar pentru Ardealul nostru numele frumos de „țara cântecelor“. În 1886 a tipărit intere-

santa „Călătoria lui Stanley prin Africa centrală“, trad. după R. Roth, apoi „Câteva observații cu privire la propunerea studiului istoriei“ în programa gimnaziului din 1886.

În 1887 și 1888 a redactat cu I. Popea „Școala și familia“, foaie pentru părinți și învățători. A colaborat la cărțile de limba latină ale lui Perthes—Budiu în Brașov în aceeași ani, apoi a tipărit o geografie pentru școlile secundare după D. Laky în colaborare cu D. Făgărășianu.

În 1890 a scos „Cincizeci de colinde“ adunate de școlarii dela școlile române din Brașov. A rostit câteva discursuri școlare memorabile despre „Vasile Alecsandri“, despre „Ioan Lăpedatu“, „Învățăminte din viața mitropolitului Andrei Șaguna“. A tradus „Insula Morților“, novelă, după R. Voss. În 1902 a tipărit temeinica „Istoria școlilor centrale române gr. or. din Brașov“ scrisă cu prilejul jubileului de 50 de ani al liceului, o lucrare cum nu avem alta despre școlile noastre românești.

In fruntea „Asociațiunii“

Prin aceste lucrări de mult atrăsese atențiunea lumii românești asupra sa, care l-a și învrednicit să-l pună la locurile cele mai de frunte din viața noastră publică. În 1907, după moartea lui Iosif Vulcan, Academia Română l-a chemat în rândul „nemuritorilor“ ei membri ordinari, după ce fusese un lung șir de ani membru corespondent al ei. La Academie a făcut importanta comunicare despre „Întrebarea creștinească“, catehismul luteran, descoperit de el la Sighețul Maramureșului cu prilejul adunării generale a Asociației în acest oraș și a publicat poemul „Grăește marea“.

Cu patru ani mai târziu, murind președintele „Asociațiunii“ Iosif Sterca Șuluțiu, el a fost pus în fruntea acestei vechi și binemeritate societăți culturale românești, pentru înaintarea căreia muncise ca puțini alții. Nu se vor uita nici odată cuvântările luminoase și înțelepte rostite de el cu prilejul diferitelor adunări generale ale „Asociațiunii“, precum și cu alte prilejuri. Când se vor strânge într'un mănunchiu, ele vor fi o comoară de înțelepciune și frumusețe, și un titlu de mândrie deosebită pentru vechea noastră „Asociațiune“.

Numele Andrei Bârseanu a ajuns nedespărțit de „Asociațiune“. Multe din aceste cuvântări au trecut și în cărțile de școală ca modele de stil și gândire neaoș românească.

În deosebi nu se pot uita meritele lui ca președinte al „Asociațiunii“ care a organizat marile conducte etnografice în 1919 în onoarea generalului Berthelot, apoi a MM. LL. Regelui și Reginei, felul cum a reprezentat „Asociațiunea“ la diferite congrese și serbări mari și așa mai departe.

Făcând el, cât a trăit, cea mai înaltă cinste „Asociațiunii“ prin munca și înțelepciunea lui, nu e mirare că și „Asociațiunea“ l-a cinstit în chip cu totul deosebit acum la moartea lui, declarându-l *mortul ei*, oferindu-se să poarte ea toate cheltuielile înmormântării, precum și înființând un fond la „Asociațiune“, care să poarte pentru vecie numele lui binecuvântat.

Știrea morții la Sibiu

s'a aflat Duminecă dimineața, când „Asociația“ a primit dela doamna Bârseanu următoarea telegramă, dată din București Sâmbătă seara: „Iubitul meu soț a încetat din viață astăzi în 19 August, la ora 6 seara. Catinca Bârseanu“.

Telegrama dlui ministru de război Gen. Mărdărescu

Duminecă după amiază a sosit la Comandamentul corpului 7 Armată din Sibiu, următoarea telegramă din partea dlui ministru de război General Mărdărescu:

„Corpul defunctului Andrei Bârseanu va fi plecat astăzi Duminecă 20 August, ora 11 seara, cu trenul personal de Sibiu. Deci sosirea mâine. Rog comunicați această „Asociațiunii“ din Sibiu și pe cât posibil cunoscuților defunctului. Ministru de război General Mărdărescu“.

Programa înmormântării

Declarându-l „Asociațiunea“ pe președintele A. Bârseanu mortul ei, a luat următoarele măsuri pentru înmormântare: Luni în 21 August a. c. la ora 4^{1/2} după amiază membrii comitetului local al „Asociațiunii“, cu reprezentanții autorităților și intelectualii români din localitate așteaptă la gară sicriul cu rămășițele pământești ale mortului. În gară se face o scurtă rugăciune, corul meseriașilor execută câteva cântări funebre și apoi îl însoțesc până la catedrală, unde va fi așezat pe catafalc.

Aici rămâne până Miercuri în 23 l. c. când după amiază la ora 2 i se face înmormântarea. După predica religioasă se vor rosti următoarele discursuri funebre: din partea „Asociațiunii“, din partea Academiei Române, din partea partidului național, din partea școlilor, din partea funcționarilor „Asociațiunii“ ș. a.

Andrei Bârseanu Senatorul de Alba-Iulia

membru în Comitetul central al Partidului Național Român și un vechiu, sincer, devotat și vrednic aderent al acestui partid, — a încetat din viață în mod grabnic, după cum scriem la alt loc.

Prin moartea lui Andrei Bârseanu, Partidul Național pierde pe unul dintre cei mai de valoare senatori ai săi, iar alegătorii circumscripției Alba-Iulia pe iubitul lor senator, care i-a reprezentat până acum în Senatul României mari și de care chiar în toamna acestui an aveau mai mare nevoie. Dar moartea e nemiloasă și nu alege. Senatorul Bârseanu a fost smuls dintre noi, lăsând un gol care în curând va trebui din nou umplut cu un alt bărbat de valoare.

Organizația Partidului Național din județul Sibiu pierde în răposatul pe iubitul și vrednicul ei viceprezident. Din zilele revoluției și până azi, nu s'a ținut în Sibiu nici o adunare mai însemnată, — fie politică, culturală, sau economică, — la care răposatul Bârseanu să nu ia parte. Parcă îl vedem în zilele revoluției, ca și după aceea, cum el este totdeauna motorul tuturor mișcărilor vieții românești din orașul nostru.

Din acest prilej aducem primosul recunoștinței Românilor sibiieni, pentru munca desinteresată a bătrânului Bârseanu, care ani de-a rândul s'a jertfit pentru binele obștesc.

În semn de stimă și admirație pentru sufletul curat și munca lui cinstită, îi închinăm acest număr special al foii noastre, pe care am scos-o în cele câteva ore, ce ne-a stat la dispoziție, până la sosirea trenului, care aducerea rămășițele pământești ale răposatului.

Doliu pentru răposatul

Indată după aflarea morții, numeroase instituții românești au arborat stindardul negru, în semn de doliu pentru celce nu mai este între noi. Astfel falfăie stindardul de doliu la „Asociație“ (pentru președintele ei vrednic), la Consistorul bisericii ortodoxe (pentru asesorul din senatul școlar), la „Albina“ (pentru vechiul vicepreședinte al Consiliului de administrație), la toate liceele și școlile locale (pentru unul lor inspector școlar), la „Reuniunea meseriașilor“, la Redacția „Foi Poporului“ etc.

La florăriile din loc sunt comandate mai multe cununi, între cari și a Partidului Național din județul Sibiu, „Albina“ etc.

Delegați la înmormântare

Se așteaptă sosirea mai multor președinți de-ai despărțămintelor „Asociației“, diferiți bărbați politici și alți fruntași de seamă, între cari domnii Iuliu Maniu, prof. Iorga, Dr. Lupaș, Dr. Braniște etc.

Mitropolitul dela Blaj nu poate veni, având oaspe un înalt prelat dela Roma, trimite însă ca delegat pe Dr. V. Macaveiu, să reprezente biserica unită. Episcopul Ivan dela Cluj a delegat pe dl prof. Lupaș.

Imnul Unirei*)

De Andrei Bârseanu.

Pe-al nostru steag e scris unire,
Unire 'n cuget și 'n simțiri,
Și sub marea lui umbră
Vom înfrunța ori-ce loviri.
Acela'n luptă grea se teme
Ce singur e rătăcitor,
Iar noi uniți în orice vreme
Vom fi, vom fi învingători.

Am înarmat a noastră mână
Ca să păzim un scump pământ,
Dreptatea e a lui stăpân
Iar domn e adevărul sfânt.
Și 'n cartea vecinicii scrie,
Că țări, neamuri vor peri,
Iar mândra noastră Românie
Etern, etern va înflori.

Învingători, cu verde laur
Noi fruntea nu ne-o 'mpodobim,
Nici scumpele grămezi de aur
Drept răsplătire nu dorim.
Știind că 'n viața trecătoare
Eterne fapte-am împlinit
Și chinul morții 'ngrozitoare
Bogat, bogat e răsplătit.

*) Ca o caracteristică a poetului Bârseanu dăm una din poeziile lui naționale. Red. „F. P.“

Urmașul lui Bârseanu Cine va fi?

De ieri, Duminecă, discută mulți din societatea sibiană, asupra acestei întrebări. Într'un cerc destul de competent se discută în jurul persoanei dlui Dr. Valer Braniște: „E bărbat literat, membru al Academiei, român bun, iar pe deasupra încă în plină putere de muncă. La adunarea generală dela Timișoara, peste 5 săptămâni, vom cere Bănățenilor să ni-l lase iar în Ardeal. Oferind locul de președinte, după obicei, acum unui greco-catolic (Mitropolitului Suci), vom alege de vicepreședinte pe dl Braniște, care venind dela Lugoj la Sibiu, va conduce de fapt destinele „Asociației“.

Niște naționaliști dealături, auzind această părere, au observat: Foarte bună idee! Iar pe deasupra naționalistii îl vor mai candida și la scaunul de senator al Alba-Iuliei. Aci vom purta grije, apoi, să nu se mai fure voturile, ca la Oravița.

Redactor responsabil: Nicolae Bratu
Editura și tiparul: „Tipografia Poporului“